

DAGPLEJENS BETYDNING FOR BØRN I SOCIALT UDSATTE POSITIONER

MANDAG DEN 29. MAJ 2017, LANDSKONFERENCE: KVALITET I DAGPLEJEN 2017

PROGRAM

1. Baggrund for undersøgelsen
2. Formål med undersøgelsen
3. Undersøgelsesdesign
4. Det Kommunale blik på dagplejen som dagtilbud
5. Dagplejen som dagtilbud til børn i socialt udsatte positioner
6. Fire centrale implementeringsgreb

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN

- Faldende andel børn indskrives i dagpleje frem for vuggestue
- Børn i socialt udsatte positioner **kan** have øget behov for overskuelige og trygge rammer
- Fund peger på, at dagplejen kan spille en særlig rolle for børn i udsatte positioner
- Det kræver de rette rammer – men hvad er de?

FORMÅL MED UNDERSØGELSEN

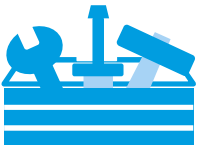
AT OPNÅ VIDEN OM:

- Det kommunale perspektiv på dagplejen som dagtilbud - med særligt fokus på dagplejen som dagtilbud til børn socialt udsatte positioner

- Dagplejens styrker i forhold til at møde behovene hos børn i socialt udsatte positioner

- De væsentligste rammer ift. implementering af et dagplejetilbud til børn i socialt udsatte positioner

UNDERSØGELSESDSIGN

Datagrundlag

- Landsdækkende spørgeskema undersøgelse blandt alle landets kommuner
- Casestudier i fire kommuner

Hvordan defineres socialt udsathed

- Det er ikke entydigt eller skarpt afgrænset, hvad et socialt udsat barn er
- I denne undersøgelse defineres børn i social udsatte positioner bredt

HOVEDRESULTATER

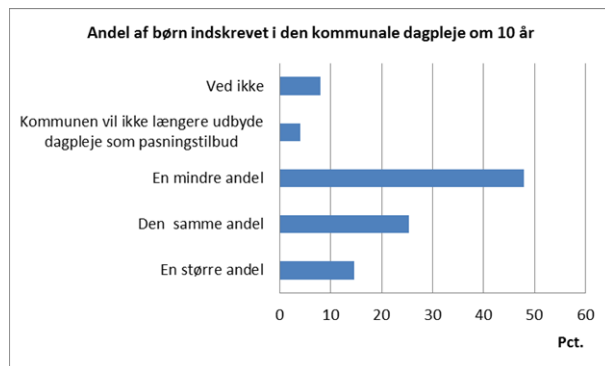
- **63 %** af de danske kommuner tilbyder **særlige dagplejetilbud** til børn i udsatte positioner, og **15 %** har en egentlig **basisdagpleje**
- **72 %** af kommunerne oplever at dagplejen, **i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad**, generelt er et **særligt egnet dagtilbud** til børn i socialt udsatte positioner
- Dagplejen betragtes især som særligt egnet til børn med **fysiske eller psykiske udfordringer**, sammenlignet med andre dagtilbud
- De **primære årsager** til, at dagplejen betragtes som et **særligt egnet tilbud** til børn i socialt udsatte positioner, er:
 - Dagplejens overskuelige miljø
 - Den unikke mulighed for at arbejde med kontakt og tilknytning til voksne
 - Kontinuitet i samvær mellem børn i en lille børnegruppe

LAD OS SÆTTE SCENEN FOR UNDERSØGELSENS RESULTATER

- Fortælling fra Dagplejen Odsherred

DET KOMMUNALE BLIK PÅ DAGPLEJEN SOM DAGTILBUD

- Klar tendens: Kommunerne forventer mindre efterspørgsel af dagpleje om 10 år.

- Hvad er de væsentligste årsager?
 - Faldende forældre efterspørgsel
 - Generelt faldende børnetal
 - Problemer med at rekruttere dagplejere

DAGPLEJEN SOM DAGTILBUD TIL BØRN I SOCIALT UDSATTE POSITIONER

- I mange kommuner findes der et særligt dagplejetilbud til børn i socialt udsatte positioner
- 63 pct. angiver, at kommunen tilbyder et særligt dagplejetilbud til børn med særlige behov
- 15 pct. har en særlig basisdagpleje, der er målrettet børn i socialt udsatte positioner

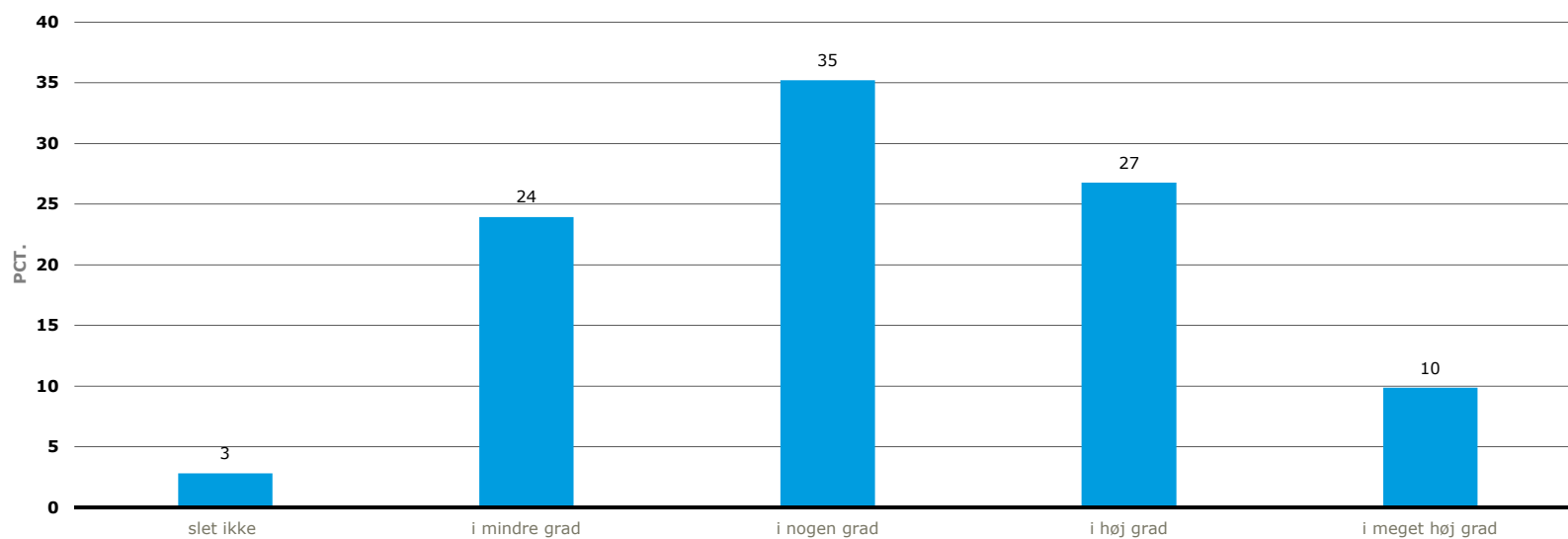
Særlige behov

- Lav fødselsvægt eller for tidlig fødsel
- Ekstrem sensitivitet/svagt immunforsvar
- Nedsat fysisk/psykisk funktionsevne
- Udsat for risikofaktorer i familien
- Iværksat sociale foranstaltninger i familien
- etc

DAGPLEJEN SOM DAGTILBUD TIL BØRN I SOCIALT UDSATTE POSITIONER

- Er dagplejen generelt et **særligt egnet** dagtilbud til børn i socialt udsatte positioner?

ER DAGPLEJEN GENERELT ET SÆRLIGT EGNET DAGTILBUD TIL BØRN I SOCIALT UDSATTE POSITIONER?

DAGPLEJEN SOM DAGTILBUD TIL BØRN I SOCIALT UDSATTE POSITIONER

- Kommunerne betragter dagplejen som **særligt egnet** især til:

- Børn med lav fødselsvægt eller for tidlig fødsel
- Børn med ekstrem sensitivitet
- Børn med behov for et roligt miljø
- Børn med nedsat fysisk funktionsevne

Andre perspektiver

- Forsigtighed med at holde dagplejen og vuggestuen op imod hinanden som værende mere eller mindre egnede dagtilbud.
- Det afgørende i arbejdet med børn i socialt udsatte positioner er kompetencerne og læringsmiljøet.

HVAD KAN DAGPLEJEN TILBYDE?

- Dagplejen er et **lille miljø**, som giver barnet adgang til en hverdag i **rolige omgivelser**
- Dagplejen tilbyder det socialt udsatte barn en **tryk voksenrelation**
- Med en lille børnegruppe er det nemmere at skabe **faste rutiner** og **forudsigelighed**
- Den lille børnegruppe gør det nemmere at **tilpasse hverdagen** til det socialt udsatte barns behov. Der er stor fleksibilitet og frihed til at planlægge fra dag til dag
- Dagplejen har en unik mulighed for at give det udsatte barn den **ekstra opmærksomhed**, han/hun har brug for

OPLEVELSER FRA DAGPLEJEN

- En dagplejer observerede forandringer hos et af sine dagplejebørn
 - Uregelmæssigt fremmøde
 - Havde ofte ikke spist
 - Trak sig socialt

"Min opgave har været at give barnet den tryghed og struktur, som barnet ikke får med hjemmefra"

- Dagplejeren er meget opmærksom på de signaler, barnet sender, og guider og vejleder barnet, når hun kan se, at der opstår utryghed
- Dagplejeren har kun to børn og har derfor god mulighed for at aflæse og møde barnets behov

"Barnet har brug for rammer og forudsigelighed. Det, at vi er her i et lille forum, gør, at jeg har mulighed for at skabe klare rammer og stor forudsigelighed. Det er først nu, vi kan gå i gang med at tage ud i lidt større rum."

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

1

Understøttelse af kompetencer

- Når socialt udsatte børn inkluderes i den almindelige dagpleje, kan der med fordel søges at lave et **match mellem barnets behov og en dagplejer med relevante erfaringer**
- **MEN!**
 - Ukendte problemstillinger
 - Selv den mest erfarne dagplejer kan opleve nye udfordringer

→ Behov for løbende at sikre, at dagplejere er klædt på til at **imødekomme** det enkelte barns **særlige behov**

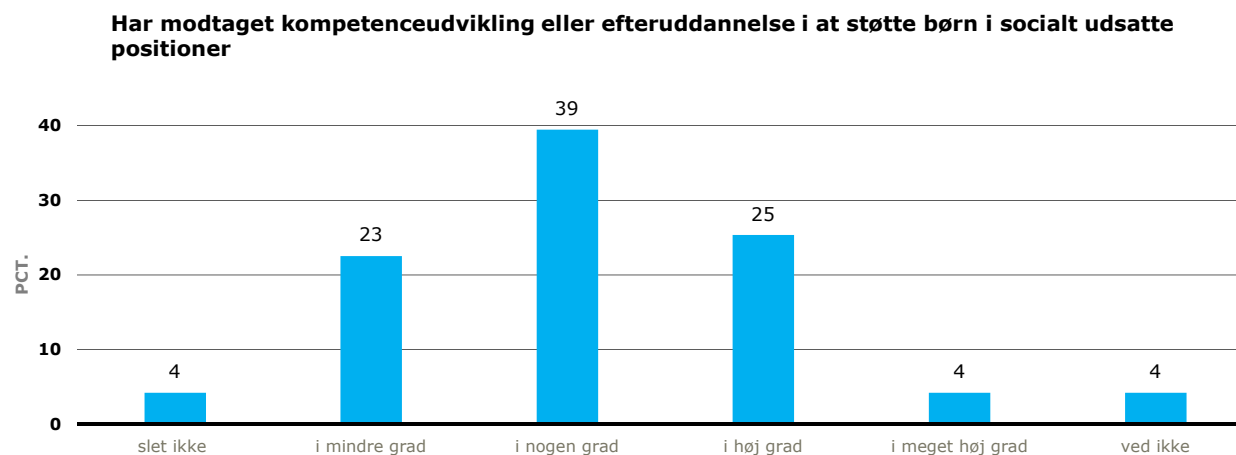
FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

1

Understøttelse af kompetencer

- I hvilken grad modtager dagplejerne i kommunerne **kompetenceudvikling** eller **efteruddannelse** i at støtte børn i socialt udsatte positioner?

→ Variation på tværs af kommunerne

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

1

Understøttelse af kompetencer

Særligt vigtige kompetencer hos dagplejere med socialt udsatte børn:

Evnen til at **mentalisere**

- evnen til at forstå og agere efter, at det socialt udsatte barns adfærd er et resultat af barnets mentale tilstand

- **Viden** om, og **redskaber** til, at håndtere og afhjælpe det konkrete barns særlige udfordringer

- Dagplejere har meget forskellige udgangspunkter for at modtage et socialt udsat barn og møder meget forskellige udfordringer hos de børn, de modtager
- Kompetenceudviklingen kan derfor med fordel være individuelt tilrettelagt

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

1

Understøttelse af kompetencer

Særligt vigtige kompetencer – *fortsat*:

Kompetencer til at **spotte tidlige tegn**

- Børns mistrivsel er ikke altid kendt
- Dagplejen spiller en central rolle i at opdage mistrivsel og udsathed hos børn
- Det er derfor vigtigt, at dagplejen er klædt på til at bidrage til den tidligt opsporende indsats.

Indsigt i de arbejdsgange og muligheder for hjælp, som det kommunale system kan igangsætte rundt om et barn

- Dagplejen spiller central rolle i barnet hverdag, indsigt kan derfor være en stor fordel

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

1

Understøttelse af kompetencer

Særligt vigtige kompetencer – *fortsat*:

Kompetencer til at håndtere det svære **forældresamarbejde**

- Samarbejdet med socialt udsatte forældre kan være særligt vanskeligt

"Det er underligt at lave en underretning, når forældrene kommer her hver dag. Jeg fik støtte fra min dagplejepædagog, men i hverdagen står jeg alene med det. De (forældrene) bebrejdede mig til at starte med, hvor jeg sagde, at det var for at hjælpe dem. Det er vigtigt at have kompetencer til at håndtere forældrekonflikter."

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

Adgang til faglig og
personlig sparring

2

- Det er **afgørende** med **faglig støtte** fra en **dagplejepædagog** og **andre fagpersoner**
- Særligt vigtigt med adgang til:
 - Faglig sparring om forældresamarbejde
 - Faglig sparring om barnets udvikling
 - Konkrete redskaber og metoder til brug i arbejdet med barnet

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

Adgang til faglig og
personlig sparring

2

Det er centralt at dagplejere med socialt udsatte børn har:

Let og hyppig adgang til faglig støtte for at være klædt på til opgaven

Adgang til **akut støtte** fra en dagplejepædagog, hvis der opstår akutte udfordringer

"Supervision er vigtigt, så jeg kan få læsset af."

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

Adgang til faglig og
personlig sparring

2

Arbejdet med socialt udsatte børn kan påvirke dagplejeren på det personlige plan

Erfaringer peger derfor på, at det er centralt at disse dagplejere har:

Adgang til **personlig sparring og supervision** efter behov

- Dagplejen kan være særlig sårbar fordi problemerne kommer ind i eget hjem

"Det går ind under huden, når der ikke bliver taget ordentlig omsorg for barnet"

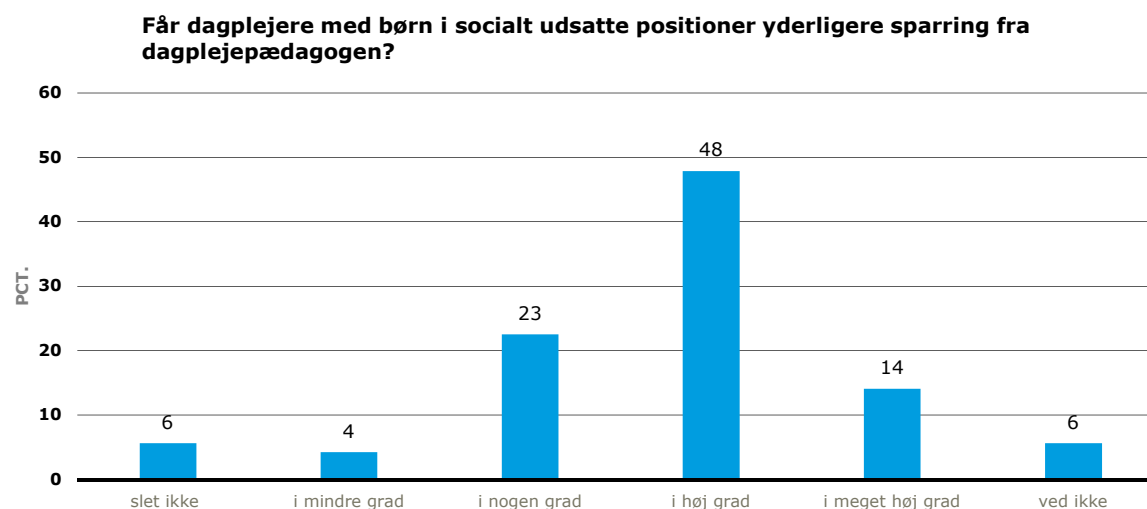
"Jeg har knækket sammen flere gange og grædt"

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

Adgang til faglig og
personlig sparring

2

- Får dagplejere med børn i socialt udsatte positioner mere sparring af dagplejepædagogen sammenlignet med andre dagplejere?

→ Mange kommuner er opmærksomme på det øgede behov for sparring hos dagplejerne, der arbejder med børn i socialt udsatte positioner

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

3

Tydelighed om og hjælp
til at sætte grænser

- Når socialt udsatte familiers problemer kommer ind i dagplejerens eget hjem, kan det være **grænseoverskridende**
- Erfaringer peger på, at dagplejernes **grænser er meget individuelle**
- Den enkelte dagplejers **personlige robusthed** og lysten til at arbejde med socialt udsatte børn og familier er afgørende

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

3

Tydelighed om og hjælp
til at sætte grænser

Erfaringer peger på, at det er **centralt** at:

Der er stor **lydhørhed** over for den enkelte dagplejers grænser samt **tydelighed** i formidlingen af, at det er **okay at sige fra**

Dagplejerne får **støtte til at sætte grænser** for deres personlige engagement i barnet og familiens udfordringer

"Jeg synes, det er vildt hårdt og svært, fordi man kommer til at holde meget af børnene. Jeg har passet nogle i weekenderne, både mine egne dagplejebørn og deres søskende. Fordi jeg føler, jeg kan gøre en forskel. Men jeg vil ikke udnyttes. Jeg har også min egen familie at tage hensyn til."

RAMBØLL

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

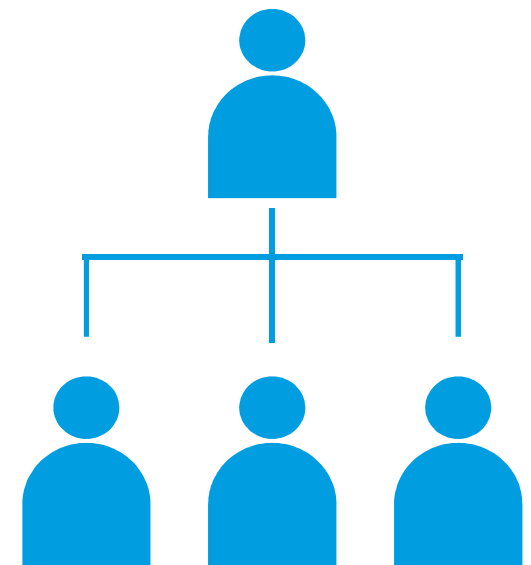
Det tværfaglige samarbejde

4

- Erfaringer peger på, at der er behov for i større grad at **inddrage dagplejen i det tværfaglige samarbejde** omkring udsatte børn og familier
- Hvordan kan der sikres vidensdeling mellem dagplejen og andre relevante faggrupper
 - Før
 - Under
 - Efter

} Barnet går i dagpleje

→ Kommuner kan med fordel arbejder med en model der understøtter dette

FIRE CENTRALE IMPLEMENTERINGSGREB

Det tværfaglige
samarbejde

4

"Jeg synes, det vil være godt at være med på netværksmøder, fordi det er mig, der kender barnet – også bedre end dagplejepædagogen.

Jeg synes, det er en god ide, at vi kommer med til nogle af de møder. Blandt andet fordi forældrene siger det, som de (kommunen) gerne vil høre, mens jeg fortæller, hvad jeg ser."

SPØRGSMÅL?

SANNI N. BREINING

PH.D., ØKONOMI

CHEFKONSULENT

MANAGEMENT CONSULTING

MOBIL: 51 61 24 01

SBR@RAMBOLL.COM

